

Statsråden

Stortinget
Kontroll og konstitusjonskomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/1870-

Dato
20. mai 2025

Svar på spørsmål fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité om adopsjon

Jeg viser til brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen 13. mai 2025 der komiteen ber meg svare på spørsmål om påståtte brudd på adopsjonsloven med tilhørende forskrift. Spørsmålene bygger på henvendelser fra adoptivsøkere og Adopsjonsforum om adopsjonsformidlingen fra Colombia til Norge.

Jeg presiserer at enkelte av opplysningene som omtales i svaret gjelder de fire konkrete sakene, og er underlagt taushetsplikt, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Adoptivsøkerne det gjelder har ikke fått informasjon om alle omstendighetene i adopsjonssakene, og hvilke konkrete mangler som Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) har etterspurt mer informasjon om. Dette er taushetsbelagt informasjon som det ikke er adgang til å gi søkerne på dette stadiet i prosessen.

Omtalen av de konkrete manglene er derfor lagt ved i et eget dokument, slik komiteen har bedt om, se vedlegg 1. Vedlegg 2 inneholder en tidslinje som synliggjør direktoratets aktivitet og dialog med colombianske styresmakter i sakene.

Spørsmål 1: «Stemmer opplysningene om at Bufdir overprøver departementet og Stortingets vedtak om fortsatt adopsjonsformidling til Colombia?»

Adopsjonsinstituttet og adgangen til internasjonal adopsjon er vedtatt av Stortinget gjennom adopsjonsloven, og forutsettes blant annet i Prop. 1 S (2024–2025), hvor det blant annet vises til at «Regjeringa har bestemt å ikkje innføre ein generell mellombels stans», slik Bufdir anbefalte, «men vil følge opp forslaga til Bufdir om å innføre risikoreduserande tiltak på adopsjonsfeltet.»

Adopsjonsorganisasjonen Adopsjonsforum har en aktiv tillatelse til adopsjonsformidling fra Colombia, i samsvar med Bufdirs vedtak om dette. Komiteen viser til «departementet og Stortingets vedtak om fortsatt adopsjonsformidling til Colombia». Jeg vil understreke at det ikke er gjort noen nye vedtak om adopsjonsformidling fra Colombia, og at det fortsatt er tillatt med adopsjonsformidling fra Colombia.

Etter adopsjonsloven § 32 er det Bufdir som adopsjonsmyndighet som har myndighet til å gi tillatelse til adopsjonsformidling fra enkeltland, etter konkrete vurderinger. Bufdir har også anledning til å trekke tillatelsen tilbake, dersom lov, forskrift eller vilkår for tillatelsen ikke er oppfylt, jf. adopsjonsloven § 34. En slik tilbaketrekning vil kunne påklages til departementet.

Høsten 2023 vedtok Bufdir å trekke tilbake eller avslå fornyelse av tillatelsene til å adoptere fra fire land (Madagaskar, Thailand, Taiwan og Filippinene). Disse ble påklaget og Bufdirs vedtak ble opprettholdt av departementet for samtlige av disse landene med unntak av Taiwan.

I november 2023 ga tidligere statsråd Kjersti Toppe fra Senterpartiet et oppdrag til Bufdir om å gjennomgå de dagjeldende tillatelsene, som ikke utløp 31. desember 2023, for å få kunnskap om rettssikkerheten i dagens samarbeid.

Bufdir vedtok etter dette våren 2024 å trekke tilbake tillatelsene til fire land (Peru, Sør-Afrika, Tsjekia og Ungarn). Disse vedtakene ble påklaget til departementet, og er til klagebehandling. Colombia var det eneste landet som Bufdir vedtok å videreføre. Bufdir vurderte *«at systemet og prosessene i Colombia ligger til rette for at internasjonale adopsjoner fra Colombia kan gjennomføres på lovlig, etisk og forsvarlig måte i samsvar med Haagkonvensjonen om internasjonale adopsjoner, FNs barnekonvensjon og norsk rett»*.

Granskingsutvalget for utenlandsadopsjoner ble nedsatt av regjeringen i juni 2023, under tidligere statsråd Toppe. Granskingsutvalget skal i hovedsak se på det norske adopsjonssystemet tilbake i tid, men etter mandatet skal utvalget også melde fra til departementet dersom de vurderer at adopsjoner fra enkelte land bør stoppes. I januar 2025 la utvalget frem en delrapport om adopsjonspraksis fra Ecuador og Colombia. Utvalget skrev i sin delrapport at de ikke har *«avdekket noe som har gitt grunn til noen slik melding til departementet. Generelt ser det ut til at risikoen for feil har blitt gradvis mindre etter hvert som kontrollen med adopsjoner i Colombia har blitt styrket.»*

Det er altså fortsatt anledning til internasjonal adopsjon generelt, og Adopsjonsforum har en aktiv formidlingstillatelse til Colombia. Det betyr likevel ikke at enhver adopsjon fra Colombia skal godkjennes. Tildelingsforslag i enkeltsaker må vurderes konkret før de kan godkjennes etter reglene i adopsjonsloven § 22 og adopsjonsforskriften § 14. Dette følger også av Haagkonvensjonen 1993 artikkel 17c, som Norge er tilsluttet.

Spørsmål 2: «Stemmer opplysningene om at en endret praksis hos Bufdir i form av kontroll har ført til at fire barn som ble tildelt foreldre i høst fortsatt venter etter 5–7 måneder?»

I lys av opplysninger om tidligere ulovligheter som har fremkommet på adopsjonsfeltet de siste årene, og nye veiledere fra Haagkonferansen for internasjonal privatrett, har Bufdir styrket kontrollen. Som det går fram av Prop. 1 S (2024-2025): *«Bufdir har i 2023 stramma inn krava til dokumentasjon i adopsjonssaker, mellom anna knytt til barnet sin identitet og opphavet det har, og skjerpt kontrollen. Barnet sin rett til å bevare identiteten sin og vern mot å bli teke frå foreldra utan samtykke er viktig ved adopsjon både gjennom og utanom organisasjon og ved anerkjenning av utanlandske nasjonale adopsjonar.»*

De nye retningslinjene for saksbehandlingen og kravene til dokumentasjon har ifølge Bufdir blitt formidlet til adopsjonsorganisasjonene.

Jeg presiserer at det i de aktuelle sakene er oversendt forslag om tildelinger av konkrete barn, fra colombiansk side. Tildelingsforslagene er ennå ikke godkjent av Bufdir, jf. adopsjonsloven § 22 og adopsjonsforskriften § 14, da direktoratet har stilt spørsmål ved dokumentasjonen i sakene. Sakene ble oversendt Bufdir i henholdsvis januar og februar 2025.

Departementet har innhentet opplysninger fra Bufdir om hva slags informasjon som direktoratet mener mangler i de konkrete sakene og hva direktoratet har spurt colombianske sentralmyndigheter (ICBF) om. Jeg presiserer at adoptivsøkerne det gjelder ikke har fått informasjon om omstendighetene i adopsjonssakene utover en overordnet omtale om at Bufdir har etterspurt ytterligere dokumentasjon om sakene. Bufdirs forespørsler om ytterligere dokumentasjon og svar fra colombianske myndigheter er taushetsbelagt informasjon. Adoptivsøkerne har ellers fått anonymisert informasjon om barnas bakgrunn som er nødvendig for at sakene kan behandles i Faglig rådgivende utvalg for adopsjonssaker.

Jeg viser til omtale av de spesifikke omstendighetene i sakene i vedlegg 1.

Det er Bufdir som må vurdere hvilke opplysninger som det er behov for å etterspørre i hver enkelt sak, og hvilke opplysninger som eventuelt tilsier at det er forsvarlig å gå videre med tildelingene. Jeg viser også til vedlagte tidslinje som viser direktoratets aktivitet i saken og dialog med colombianske myndigheter.

Bufdir har opplyst til departementet at de har orientert Adopsjonsforum underveis i prosessen om at det har vært mangler i dokumentasjonen og hvilke mangler det gjelder. Bufdir informerer videre om at Adopsjonsforum har vært orientert om hvilken dokumentasjon Bufdir har etterspurt fra colombianske myndigheter, og at de har fått flere orienteringer underveis i prosessen med oppdateringer på status. Departementet har også stilt spørsmål til Bufdir om direktoratet kan gi mer fortløpende informasjon om status på sakene til Adopsjonsforum, for

å synliggjøre aktiviteten fra direktoratets side. Direktoratet uttalte følgende i sitt siste svar til departementet:

«I lys av tilbakemeldingene vi har fått, vil Bufdir likevel vurdere om det kan være hensiktsmessig å holde Adopsjonsforum mer fortløpende orientert om fremdriften i vår saksbehandling. Behovet for informasjon og avklaringer rundt dette vil bli et tema på det varslede møte med Adopsjonsforum.»

Dette vil departementet følge opp overfor Bufdir.

Spørsmål 3: «Gitt at opplysningene i punkt to stemmer. På hvilken måte samsvarer dette med Artikkel 35 i Haag-konvensjonen om vern av barn og samarbeid ved internasjonale adopsjoner der det fremgår at «vedkommende myndigheter i de kontraherende stater skal foreta raskest mulig saksbehandling i adopsjonssaker»?»

Bufdir har i svar til departementet vist til at «[d]et er viktig for Bufdir at tildelingsforslag blir behandlet så raskt som mulig av hensyn til barna». Bufdir mener imidlertid at det mangler «essensiell rettslig dokumentasjon for å kunne godkjenne sakene».

Bufdir har oversendt tidslinjer til departementet som synliggjør direktoratets aktivitet og dialog med colombianske myndigheter i saken, se vedlegg 2. Disse tidslinjene viser at direktoratet har sendt flere henvendelser og etterspurt dokumentasjon og informasjon fra Colombia, og har purret på svar flere ganger.

Bufdir opplyser videre følgende:

«Etter gjentatte forespørsler til colombianske myndigheter, nettopp for å få behandlet sakene raskt, fikk Bufdir tilslutt et møte med dem i slutten av april. Colombianske myndigheter svarte imidlertid under møtet at de ikke kunne svare oss på det vi konkret lurte på i de enkelte sakene, kun gi oss generell informasjon om regelverk og prosess, hvilket ikke var det vi ba dem om et møte om. Det har derfor over lengre tid vært vanskelig å få svar fra Colombia på hva som konkret er gjort i disse fire sakene for å sikre at prosessene har foregått på en forsvarlig måte.»

Departementet styrer Bufdir overordnet, og setter føringer for Bufdirs arbeid gjennom Prop. 1 S og tildelingsbrev med instruks for økonomi- og virksomhetsstyring i Bufdir, samt ved bestillinger til direktoratet. Det skal etter tildelingsbrevet være «Kvalitet og kontroll i adopsjonsprosessene», og resultatkravet er «Trygge, forsvarlige og ivaretakende adopsjonsprosesser». Departementet har for øvrig bedt Bufdir om å sørge for god informasjon og forutsigbarhet for de involverte på feltet, og vurdere om det er mulighet for mer fleksibilitet i informasjonsflyten med Adopsjonsforum.

Departementet går ikke inn i enkeltsaker, og jeg mener at direktoratet har ansvar for den konkrete saksbehandlingen i de aktuelle sakene.

Jeg gjør i den forbindelse oppmerksom på at grundig kontroll underveis i en adopsjonsprosess er avgjørende for å motarbeide mulige ulovligheter og/eller uetisk praksis, og at det ligger til Bufdirs rolle som sentralmyndighet for Haagkonvensjonen å treffe alle nødvendige tiltak for å hindre all praksis som er i strid med konvensjonens formål. Det er sentralt i internasjonale adopsjonsprosesser at man har dokumentasjon for at rettssikkerheten i enkeltsaker er ivarettatt.

Spørsmål 4: «I Prop. 1 S fremkommer det en styrking i form av flere ansatte i Bufdir for å utøve kontroll med adopsjonsformidlingen. Med flere ansatte til å utføre kontrollen ser det ut til å ta flere måneder å kontrollere utstedte dokumenter i fire saker. Er det nye forhold som er avdekket i Colombia ettersom denne kontrollen tar så lang tid?»

Som vist til ovenfor, er det ifølge Bufdir manglende svar på konkrete spørsmål knyttet til omstendigheter og dokumentasjon i de fire sakene som gjør at kontrollen tar lang tid. Som de vedlagte tidslinjene viser, har Bufdir sendt flere henvendelser til colombianske sentralmyndigheter og purret flere ganger, uten å få tilfredsstillende svar på disse.

Slik tidslinjene også viser, er det ikke selve dokumentkontrollen som gjør at sakene trekker ut i tid. Det som tar tid er å få innhentet nødvendig informasjon om blant annet faktiske omstendigheter i sakene, herunder vente på svar fra colombianske sentralmyndigheter og oversettelse av dette.

Bufdir har opplyst meg om at sakene fortsatt er i prosess, og at det ikke er avgjort om det skal gis samtykke til at de kan fortsette. Se vedlegg 1 for en nærmere redegjørelse om dette.

Spørsmål 5: «Har det blitt vurdert at Colombia kan trekke tildelingen på bakgrunn av Norges forhold til Haag-konvensjonen og kan departementet redegjøre for disse?»

Departementet har stilt spørsmål til Bufdir om direktoratet mener at det er risiko for at colombianske sentralmyndigheter (ICBF) vil trekke tilbake tildelingene på grunn av Bufdirs saksbehandling. Direktoratet har opplyst følgende:

«ICBF har på møte 29. april uttrykt bekymring for at det tar tid å konkludere i sakene av hensyn til barna. Bufdir har ikke mottatt konkrete tilbakemeldinger i skriftlig korrespondanse eller i møte med ICBF som har indikert at ICBF vurderer å trekke tildelingene. Vi har derfor ikke grunn til å tro at det er risiko for at ICBF vil trekke tildelingene.

Vi understreker i den sammenheng at vi hadde kunnet avgjøre sakene tidligere dersom nødvendig dokumentasjon var på plass da vi fikk saken i første omgang eller dersom colombianske myndigheter svarte på det vi har etterspurt, fremfor generelt å vise til regelverk og prosess. I tillegg må alle svar fra Colombia oversettes fra spansk før vi ser hva de faktisk svarer på spørsmål vi stiller.»

Jeg viser ellers til svarene under spørsmål 3 og 4 og den vedlagte tidslinjen i vedlegg 2, som synliggjør direktoratets aktivitet og korrespondanse med colombianske myndigheter.

Med hilsen

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Lene Vågslid', written in a light grey or blue ink.

Lene Vågslid

Brevet er elektronisk godkjent